

202.

Av herr **Mosesson**, *angående skattefrihet för sådan inkomst av jordbruk, som av jordägare avsättes till en byggnadsfond för jordbruksfastighet.*

Inom jordbruket äro i högre grad än inom andra företag de delar, som giva avkastning — i regel odlad jord och skog — samt de byggnader, som behövas till bostäder för dem som arbeta i företaget och till djurstallar, en oskiljbar enhet. Ingen del av denna enhet kan försummas, utan att företaget såsom helhet blir lidande. Inom ytterst få jordbruk är det möjligt att driva rörelsen med förhyrda byggnader. Så är ju däremot möjligt för många andra rörelseidkare.

Man skulle betrakta det som rovdrift, om en jordägare blott tillgodogjorde sig och bortförde från gården den avkastning, som egendomens vinstgivande delar skänkt, men försummade åbyggnaderna. De stora kostnader, som nybyggnad eller omfattande reparation av jordbrukets byggnader numera kräva, göra det svårt för en duglig jordägare att följa med sin tid på byggnadsområdet och genom nybyggnader effektivisera driften och öka trivseln. Skall jordägaren igångsätta ett större byggnadsföretag, kräves mycket kapital, ofta utöver taxeringsvärdet. Det i byggnaderna investerade kapitalet lärer väl genom vidgad rätt till avskrivning av byggnadsvärdet i någon mån återvinnas. Men jordägarens ställning blir det oaktat sämre än den ställning, som andra rörelseidkare redan nått genom olika beslut i fråga om beskattning, t. ex. deras rätt att avsätta vinstmedel till investering, rätt till fri avskrivning på inventarier och lager, rätt att avsätta medel för pensionering av anställda o. dyl. En möjlighet för jordägaren att uppsamla beskattningsfria medel till en fond för byggnader på gården skulle blott vara en gård av rättvisa mot dem som arbeta i folkförsörjningen.

Om ett år skördeutfallet för en jordbrukare är gynnsamt och priserna goda, måste han betala skatt för all uppkommen vinst samt förmögenhetsskatt på de uppsamlade medlen, även om det som samlas är något så för rörelsens bestånd oundgängligt som behövt byggnadskapital. Staten borde genom att medgiva skattefritt avdrag uppmuntra jordbrukaren att göra frivillig avsättning till en byggnadsfond för gården.

Realiserandet av denna tanke stöter förvisso på svårigheter utöver dem en enskild motionär kan förutse, och allenast en utredning kan svara på frågan om tanken är möjlig att praktiskt genomföra. Säkert kräves bokföringsskyldighet för den som skulle erhålla denna förmån, och den kommitté, som arbetar med frågan om lantbrukares bokföring, kunde måhända finna någon lämplig form. Själv har jag tänkt på att storleken av det uppsamlade be-

skattningsfria byggnadskapitalet givetvis måste stå i en viss relation till taxeringen av egendomens jordbruksvärde. Det avsatta kapitalet skulle vara en gårdens byggnadsfond, placerad i bankinrättning eller jordbrukskassa, och beloppet skulle spärras i bidan på större byggnadsföretag.

På grund av vad sålunda anförts hemställer jag,

att riksdagen ville i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning, huruvida skattefrihet må kunna beviljas jordägare för inkomst, som han vill avsätta på betryggande sätt till en byggnadsfond för jordbruksfastighet.

Stockholm den 21 januari 1944.

Gust. Mosesson.